

Az édes élet

Fellini világhírű filmje a Szabadság Mozi műsorán

A Cannes-i filmfesztivál nagydíjával, az Aranypálmával kitüntetett La dolce vita annak idején, a bemutatásakor, 1960-ban általában polgári, de különösen a klerikális és a neofasiszta kritika feltűnően éles hangú, támadó szellemű bírálatot fogadta. Még a pápa is nyilatkozott. Természetesen elmarasztalta a filmet, akárcsak a polgári sajtó, amely szinte egyöntetűen kétségbevitte. Az édes élet nézővé érte. Ez az általános felfelé fordulás a valóságban persze nem a film művészi színvonala ellen tiltakozott, hanem nyilvánvalóan annak a rendkívül erőteljes társadalomkritikának a hatékonyságát igyekezett csökkenteni a tömegek szemében, amely Fellini alkotásának minden kockáját átháta. Hasztalan volt azonban minden erőlködés: a film óriási sikert aratott, s hatalmas tömegeket vonzott. Hónapokig játszották a nyugati országokban, s mindig zsúfolt nézőtér előtt. Az emberek már hajnalban sorban álltak a mozik pénztárájánál, hogy a jegyeket megszerezhessék. Jellemző a film sikerére és mondanivalójának hatékonyságára, hogy címe, az *«édes élet»* fogalommal és jelképpel vált: a szépség, a szerelem, az emberi méltóság lesüllyedése és elzúllásának szimbólumává.

A film rendkívül visszhangja önmagában is arra mutat, hogy jelentékeny alkotásról van szó. A La dolce vita valóban nagy mű. Nem láttunk még filmet, amely a polgári társadalom hanyatlásáról, zülléséről, bomlásáról ilyen őszinte és igaz képet rajzolt volna. Eppen ez a feltétlen igazmondás teszi a filmet mindenekelőtt jelentőssé. Az tehát, hogy mindaz, amit bemutat és ábrázol, *nú is igaz képe a mai polgári világnak*, annyira, mint egy dokumentumfilm, sőt talán még mélyebben, tehát igazabban. Nemcsak arról van itt szó, hogy a film egyes részletei, mint például többek között a sztriptízenet is, valóban megtörténtek, sőt még csak nem is arról, hogy a filmben több ma élő római arisztokrata alakja szerepel — Elisabetta Cini grófnő, Doris Pignatelli hercegnő és többen mások —, akik cselekvő részt vevők ennek az *«édes életnek»*. A film valóságúsága ennél mélyebben van, s abban rejlik, hogy a *«folyamat, az elzúllás és a bomlásnak ez a megdöbbentő folyamata, valóban jellemző és jellegzetes napjaink polgári valóságára»*.

A filmet azonban nemcsak igazmondása, hanem az is jelentőssé teszi, *ahogyan ezt a mondanivalót megformálja, megfogalmazza*. Az édes élet egyik nagy mondanivalója, hogyan züllik le, hogyan eljasodik el, hogyan válik embertelenné a szerelem napjaink polgári társadalmában. Ennek a gondolatnak az ábrázolása azért nem könnyű,

mert az arisztokraták élete, s magától értetődően szerelmi élete is, illetőleg az, amit ők így neveznek, számos olyan *külsőséggel* együtt jelennek meg — ragyogó autók, még ragyogóbb nők, csodálatos ruhák, lakások stb. —, ami olyanná teheti ennek az életnek az ábrázolását, hogy az egyszerű nézőben vágyakozást és sóvárgást ébreszthet. Nem is beszélve arról, hogy a *szexualitás jelentősége* a filmekben leggyakrabban *idegborzoló izgalmat* vált ki a nézőkből. Fellini művében azonban *ilyesminek nyoma sincs*. Az olasz rendező úgy mutatja be az arisztokrácia szerelmi életét, hogy az — az önmagában vonzó külsőségek és a szexualitás megnyilvánulása ellenére — sem kelt semmiféle sóvárgást. Ellenkezőleg: mindaz, amit ezzel kapcsolatban látunk, *határozottan riasztó, visszataszító, sőt undort keltő*. Nincs ép érzékű ember, aki az olyanfajta szerelmet, mint amilyent a filmen lát, valamennyire is vonzóknak találja. Annak ellenére sem, hogy ezt ragyogóan szép nők képviselik, mint például Sylvia, az amerikai filmsztár. Csak hogy belőle is és társai közül is *teljesen hiányoznak az igazi emberi érzések*.

De nemcsak az arisztokraták szerelmi életéről mond ilyen kegyetlen ítéletet a nagy olasz rendező. Hasonlóan *heves, szenvedélyektől fűtött, kérérlhetetlen meggyőződés* hevíti, amikor a *vallás és az egyház dolgairól beszél*. A filmben *«csoda»* történik: két kis gyerekek *«megjelenik»* a Szúzanyra. Fellini izzó haraggal leplezi le, hogyan használják fel gátlástalan vállalkozók üzleti és reklámcélokra a két kisgyerek tömeghisztériát keltő, tragikus végű tévedését. Pedig Fellini nem kommunista: kereszténynek vallja magát. Az egyházi élet elferdüléséről is azért beszél, mert javítani, reformálni, változtatni akar. Csak hogy az eredmény, maga a film *túlnőtt ezen az alkotói szándékon*: nemcsak egyes hibák, hanem *magának a vallásnak és az egész polgári társadalomnak* kíméletlen, leleplező erejű vádiratává vált.

Ezt igazolja Steinernek, a polgári humanistának szerepeltetése is. Steiner nem tartozik azokhoz, akik az *«édes élet»* élik, sőt első pillanatra úgy tűnik, mintha Fellini éppen annak kontrasztjaként valamiféle kivetítő út megmutatása céljából állította volna be őt és barátait a filmjébe. Steiner tragikus öngyilkossága, továbbá az, hogy gyerekeit megöli, egyebek mellett is igazolja, hogy az *ő és a hozzá hasonló élete is üres, tartalmatlan és embertelen a polgári társadalom mai viszonyai között*.

Szokatlanul egyszerű, kizárólagosan a mondanivalóra koncentrált a film formája. Egységes cselekménye úgy-

szólván nincs is. A művet a főhős, Marcelló alakja köti össze. Ez a szerkezet talán sokakat megzavart. A film ugyanis inkább egy nagyszabású dokumentumhoz, egy hatalmas krónikához hasonlít, mint egy szokvány kompozíciójú alkotáshoz. Ez azonban nem véletlen. Fellini *szándékosan, nagyon is tudatos alkotói elgondolások alapján* választotta ezt a formát. Ahhoz a megdöbbentő életanyaghoz, amit bemutat, ez az ábrázolási mód — amely egyébként egyre inkább terjedőben van a világ filmművészetében —, illik és való leginkább. Ez ugyanis mindenféle más kompozíciónál *hatékonyabban, erőteljesebben* képes fokozni a nézőkben a mondanivaló igazságát, meggyőző erejét.

Nagyszerű színészi alakításokat látunk a filmben. Az az intenzitás, amely az édes életből árad, jórészt ennek köszönhető. Olyan világszerte ismert színészek nyújtják itt tehetségük legjavát, mint *Marcelló Mastroianni, Anouk Aimée, Anita Ekberg és Nadja Gray*. A film mondanivalóját szolgáló és elmélyítő felvételeket *Otello Martelli* készítette.

Ökrös László

Termelőszövetkezeti tagok kérdése:

Mi a különbség a nyugdíj és a járadék között?

OLVASÓINKTÓL több levelet kaptunk, amelyből az tűnik ki, hogy iróink nem tesznek határozott különbséget nyugdíj és járadék között. Pedig a kétféle ellátás összehasonlításából sok zavar és félreértés származik.

A nyugdíj és a járadék az öregek és a csökkent munkaképességűek ellátásának két különböző fajtája. Különböznek a kétféle ellátás előfeltételei, azok összege, és eltérők a nyugdíjasok és járadékosok munkavégzését szabályozó rendelkezések is.

Nyugdíjon mindig előzetes biztosítási idő alapján megállapított ellátás kell érteni. Nyugdíjas — nem beszélve a kivételes nyugdíjról — csak az kaphat, aki rendelkezik a nyugdíjhoz megkívánt előzetes biztosítási idővel. A nyugdíjhoz szükséges biztosítási idő a termelőszövetkezeti nyugdíjrendszerben 10 év, de csak olyan termelőszövetkezeti tagok esetében, akik még 1961. december 31. előtt beléptek termelőszövetkezetbe. Az 1961. december 31. után be-

léptek tagok 20 nyugdíjévt birtokában kaphatnak nyugdíjat.

A NYUGDÍJAS korhatár a termelőszövetkezeti nyugdíjrendszerben férfiak részére a betöltött 65. nőké részére pedig a betöltött 60. életév. E korhatár alatt csak rokkantság — a munkaképesség 67 százalékot meghaladó csökkenése — esetében lehet nyugdíjat megállapítani, meghatározott számú nyugdíjévt igazolása azonban ebben az esetben is szükséges. A rokkantsági nyugdíjhoz idősebb korosztályokban általában szintén legalább 10 évet kell igazolni. A nyugdíj alapösszege 315 forint. Ehhez a termelőszövetkezetben 1957. január 1-ét követően eltöltött minden év után még 1 százalékos nyugdíjkiegészítés jár. Ha a tag javára ipari időket is beszámítanak, a nyugdíj összege magasabb. A nyugdíjban részesülő tagok egy naptári évben — tehát január 1-től december 31-ig — 250 munkaegységet teljesíthetnek, nyugdíjuk korlátozása nélkül. 250

felett minden 20 egész munkaegység után egy-egy naptári hónapra szünetel be a nyugdíj folyósítását. Ha a nyugdíjas a termelőszövetkezettel munkaviszonyban áll, nem a 250 munkaegység vonatkozik rá, hanem ugyanúgy, mint minden munkaviszonyban álló nyugdíjas, a nyugdíj korlátozása nélkül havi 500 forint erejéig vehet fel munkabért.

A járadék a fentiekől eltérően nem előzetes biztosítási idő alapján illet meg a jogosultat. Járadékot az is kaphat, aki a nyugdíjhoz szükséges 10 évi előzetes tagsági idővel nem rendelkezik, és belépése előtt más biztosítási rendszerben sem szerzett nyugdíjot. A járadékosok tehát rendszerint még nem rendelkeznek hosszabb tagsági idővel. A járadéka jogosító korhatár azonban 5 évvel magasabb, mint a nyugdíjkorhatár: járadékot csak az a férfi kaphat, aki — mint termelőszövetkezeti tag — betöltötte a 70., illetőleg az a nő, aki betöltötte a 65. életévét, vagy a korhatáron innen van ugyan, de az orvosi bizottság megállapítása szerint teljesen — 100 százalékosan munkaképtelen. Mind az öregségi, mind a munkaképzetlenségi járadék összege 260 forint, az özvegyi járadéké 130 forint.

JÁRADÉKOSOK részére a jogszabályok évi 200 munkaegység teljesítését teszik lehetővé, a járadék folyósításának szüneteltetése nélkül. A 200 munkaegység férfiakra és nőkre egyaránt vonatkozik. Míg a járadékra való jogosultság szempontjából a házastársak kerestetést, jövedelmét mindig egybe kell számítani, a munkaegységek teljesítésére ez nem vonatkozik. A járadékos mellett tehát még külön 200 munkaegységet teljesíthet a házastárs is, anélkül, hogy a járadékot emiatt szüneteltetnék. A férj és a feleség külön-külön 200, összesen 400 munkaegységet teljesíthet. Ha a járadékos, vagy házastársa a 200 munkaegységet túllépi, a járadékot a túllépést követő hónap első napjától kezdve ugyanennek az évnek a végéig szüneteltetik.

FELHÍVJUK a figyelmet arra, hogy mind a nyugdíjra, mind a járadékra vonatkozó rendelkezések korábban évi 120 — nők részére 80 — munkaegység teljesítését tették lehetővé. Ezek a rendelkezések azonban ma már nincsenek hatályban.

Dr. K. J.

Feltört a földgáz Üllésen

Megfeszített munkával igyekeznek elfojtani az elemi erejű kitérőt

— Feltört a földgáz Üllésen! Ötven méter magasra lövell elemi erővel! A lakonikus telefonok Budapestre és Szegedre szóltak. Segítség kell és gyors intézkedés. A megyei tanács elnöke, a járási pártbizottság, a járási tanács és a rendőrkapitányság vezetői azonnal a helyszínre siettek. Csúszós az út. A kásás hóban csak ügyvel-bajjal halad az autó, pedig minden perc drága. A község közvetlen közelében tört fel a földgáz, és a legkisebb szikrától is lángra lobbanhat. Akkor pedig...

Határozott intézkedések

A kitérés helyétől háromszáz méteres körzetben szigorúan tilos tüzet gyújtani. A házakban fűteni, főzni sem szabad. A fűtőtorony közelében csak szakemberek és hivatalos személyek tartózkodhatnak. Rendőrök ügyelnek a rendelkezés megtartására.

Üllésen és környékén mindenkit a gázkitérés foglalkoztat. Ki gyalog, ki kerékpárral, vagy lóháton igyekeznek megközelíteni a 3. számú fűtőtoronyt. Többől már messziről látható a hatalmas, feketén gomolygó gáz, és a gőzfelhő, mely az ég felé tör. De nem szabad senkinek közel menni hozzá.

A kitérés közelében zúg, dübörög a föld. A vastagságban felszökő gáz és forró víz ijesztő erővel a torony legtetéjéig igyekeznek. A szabadon száguldó metsző téli szél lelekényszeríti néha a fűtőtorony derekát, utána azonban még szilajabban, még nagyobb robajjal ugrik a magasba.

A gáznak nem szabad meggyulladnia

Este 6 óra van már, sőt, eddig a határ. Olykor egy-egy szikrafény villan a bőségsugár közepében. A föld mélyéről felzúgó kavics a torony acélvázának vágódik. Ettől a pici szikrától is meggyulladhat az iszonyú gáz-tömeg...

Ennek azonban nem szabad bekövetkeznie. A szakmunkások a mérnökök irányításával teljes erővel dolgoznak. Különleges fecskendők segítségével iszapmal, és gyorsan kötő cementtel igyekeznek befogni a rést. Már Békéscsabáról is érkeztek speciális fecskendező gépkö-

csik, és teljes erővel folyik a hősies, szinte emberfeletti munka. Időnként mintha mutatkozna is eredmény: úgy tűnik, hogy valamivel csendesebben zúg kifelé a gáz, szinte csak néhány pillanatra. De utána hatványozott erővel és kétszeres magasságba szökken fel újra. Csütörtökön délelőtt az olajfűrók már 2000 méter mélységen is túl voltak, amikor érezték, hogy alattuk megmeginog a föld. Mint mondják, érezték, hogy valami nincs rendjén. Arra azonban gondolni sem mertek, hogy ilyen nagy mélységből feltörhet a gáz. Úgy 11 óra tájban

azonban ez mégis bekövetkezett. Az irtózatossá erejű földgáz a fűrócső mellett tört magának utat.

A szakemberek bizakodnak

Az elemek és az emberek harcában egyelőre az elemek vannak fölényben. A szakértők, az olajbányászok azonban határozottan, magabiztosan kijelentették:

— Minden eszközzel rendelkezünk, ami a kitérés megfékezéséhez szükséges.

F. N. I.

Két magyar vezető egy nemzetközi szervezetben

Az új esztendő elején megkezdte munkáját Prágában a baráti országok villamosenergia-teherelosztó központja. A KGST villamosenergia-ipari állandó bizottságának kezdeményezésére megalkotott Nemzetközi Teherelosztó Tanács néven működő fontos szervezetnek az a feladata, hogy a távvezeték összeköttetések keresztlé irányítsa a baráti országok közötti villamosenergia-kooperációt, gazdálkodjék az erőművi szabad kapacitásokkal, összefogja az esetleges üzemzavarok esetén teendő intézkedéseket, a legelőszórában kiküszöbölje az üzemzavarok hátrányos hatását az egyes országok energia-rendszerére stb.

A villamosenergia-iparban első ilyen fajta nemzetközi vállalkozás munkatársai a kooperációban részt vevő országok kiváló szakemberei lesznek. A nemzetközi teherelosztó tanács szakszemélyzetének létszámát az 1963. évre tizenhétben állapították meg. A létszám később a feladatokkal együtt növekszik és 1965-ben várhatóan 24-re emelkedik.

Magyarországra a megállapodás szerint két fontos munkahelyet bíztak a szervezetben: magyar szakember lesz a nemzetközi energia-rendszer üzemvitelének gazdaságosságával foglalkozó

főszakértő, továbbá a teherelosztó négytagú ügyeletes diszpécseri karának vezetője, aki mint fődíszpécser irányítja a diszpécseri szolgálatot, és szükség esetén maga is ügyeletet tart.

Gyermekkert, új úszóház

Már nyárra készül a fürdő vállalat

A tél kellős közepén vagyunk, de már sok családban eldőlt az idei nyári pihenés helye és ideje. Egyre többen töltik évi pihenőjüket Szegeden. Nemcsak az ünnepi játékok vonzzák a városba a vendégeket, hanem a Tisza is. A fürdő vállalat pedig évről évre csinosítja, korszerűsíti a partifürdőt, a verseyüzödöt, valamint csónakházait. Igyekeznek kultúralt körülményt teremteni, kényelmes pihenést biztosítani vendégeiknek.

Tavaly a szegedi fürdőzők legnagyobb meglepedésére az ösd Szabadság úszóházat kicserélték. Ekkor a Béke csónakház bérlői joggal kifogásolták, hogy lényegesen hátrányosabb helyzetbe kerültek a Szabadság úszóház bérlőinél. Kérték is a fürdő vállalatot, újítsák fel, korszerűsítsék a Békét is. A strandolók kérését gyorsan teljesítették. Jelenleg a Mohácsi Gép- és Fémágyárban készül Szeged részére a második korszerű, minden igényt kielégítő csónakház. A tervek szerint júniusban már Szegeden lesz a Béke elne-

vezésű új úszóház. Az előzetes számítások szerint a Béke úszóház közel 4 millió forintba kerül.

A partifürdő vendégeiről sem feledkeznek meg a fürdő vállalat. Tavaly decemberben készült el a partifürdőn az új, modern WC-sor és itt a tervek szerint két csövásas barakkot építenek. A vállalat elképzelése szerint — ha az anyagi keretek ezt megengedik — ide költöztetik át a kabinsorokat és külföldi mintára a kabinsor két végén tusolókat és mosdókat helyeznek majd el.

Ugyancsak az anyagiaktól független valósul majd meg a gyermekkert. A tervek szerint a jelenlegi pancsolómedencét kerítik körül, itt ízléses búféket, asztalkákat és padokat helyeznek el. Az elgondolás szerint szép, külön helyen szórakozhatnak majd a gyermekek.

A fürdő vállalat idén igyekszik korszerűsíteni a Lenin körüli gőzfürdőt is. Az elképzelések szerint a férfi és női részlegnél fehér csempével borítják a falakat.

Az idei tél legsíkósabb napja volt a legnap

Kiseb esőzésekre kell számítanunk

A fagyott hórétegre csütörtökön lehullt ónos eső az egész országban rendkívül csúszósá tette az utakat. Egyes helyeken tükörsima jégpáncél keletkezett, amely nagymértékben megnehezítette a közlekedést. Az idei tél eddigi legsíkósabb napján 24 óras műszakot tartottak a KPM közötti igazgatóságai, és a fővárosi közlekedési hivatal dolgozói, s rendkívüli gépi erőket is igénybe vettek az utak szórására, a hó eltakarítására.

A Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium hóügyletetől kapott tájékoztatás szerint hóakadály sehol sincs, a csúszós utak miatt azonban rendkívüli óvatosságra intik a gépkocsivezetőket. Annak ellenére, hogy az utakat újra és újra felszórják,

az ismétlődő eső miatt továbbra is veszélyes a közlekedés.

A síkosság miatt a MÁVUT Budapestről elindult járatát csak 1—2 óras késéssel érte Szekszárdra, Szegedre, Ózdra, Makóra, Mohácsra.

A Meteorológiai Intézet Központi Előrejelző Osztályán adott tájékoztatás szerint a szerdán délután és a csütörtökre virradó éjszaka több vidéken tapasztalt ónos eső a közelgő enyhülés előfutára volt. Csütörtökön délre a fagy országsszerte megszűnt, a nappali hőmérséklet mindenütt elérte az olvadáspontot. A jelek szerint a pénteki maximumok már országsszerte 0 fok fölé emelkednek, sőt több helyütt plusz 3—plusz 6 fokot is mérnek majd.